



PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie november 2012

I. senát

Nálezy:

spisová značka	I. ÚS 122/2012
sudca spravodajca	Milan Lalič
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – nevyhovené
dátum rozhodnutia	3. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Z obsahu sťažnosti sťažovateľky vyplývalo, že okresný súd na základe návrhu žalobcu proti sťažovateľke vydal predbežné opatrenie, ktorým „... prikázal konateľovi sťažovateľa P. V., aby sa zdržal nakladania s nehnuteľným majetkom sťažovateľa a v prevyšujúcej časti návrh zamietol“. Krajský súd toto predbežné opatrenie potvrdil.</p> <p>Sťažovateľka namietala, že pri vydávaní predbežného opatrenia okresným súdom neboli splnené zákonné predpoklady, a to najmä „osvedčenie skutočností odôvodňujúcich jeho nariadenie“, nedostatok vecnej súvislosti „medzi navrhovaným predbežným opatrením a právnym vzťahom, ktorý mal byť predmetom konania vo veci samej“, neexistencia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy, ako aj zmätočnosť výrokov rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu, čím malo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Najvyšší súd uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol. Podľa sťažovateľky tým, že dovolací súd sa vecou meritórne nezaoberal, znemožnil sťažovateľke prístup k súdu.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd konštatoval, že podstatnou námietkou sťažovateľky v sťažnosti bolo pochybenie okresného súdu a krajského súdu spočívajúce v tom, „... ako súd prvého stupňa pochybil, keď vo výroku svojho uznesenia prikázal konateľovi sťažovateľa zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami, pričom výlučným vlastníkom predmetných nehnuteľností je sťažovateľ ako obchodná spoločnosť, ktorá bola zároveň aj účastníkom konania.“, pričom krajský súd podľa tvrdení sťažovateľky v sťažnosti „prekročil rámec návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, keď povinnosť zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami uložil sťažovateľovi... Súd nemôže v občianskom súdnom konaní žalobcovi priznať viac ako požadoval v žalobnom petite a žalovanému nemôže uložiť inú, ako žalobcom navrhovanú povinnosť.“.</p> <p>Ústavný súd ďalej uviedol, že rozhodnutím okresného súdu bol zákaz nakladať s predmetnými nehnuteľnosťami síce uložený konateľovi sťažovateľky, avšak krajský súd svojím rozhodnutím toto pochybenie v rámci svojej zákonnej právomoci napravil. Rozhodnutím krajského súdu nedošlo k zmene podstaty výrokovej časti uznesenia okresného súdu. Krajský súd sa zároveň v odôvodnení rozhodnutia riadne a podrobne vysporiadal s dôvodmi, pre ktoré bolo vydané predbežné opatrenie.</p> <p>Ústavný súd bol toho názoru, že krajský súd nepostupoval v tomto prípade v rozpore so zásadou ne ultra petitem, ktorú sťažovateľka namietala, keďže nepriznal žalobcovi viac ako požadoval v návrhu na vydanie predbežného opatrenia, ale len odstránil formálne nedostatky návrhu žalobcu, pričom petit návrhu sa nemusí doslovne zhodovať s výrokovou časťou rozhodnutia, a to ani vtedy, keď sa žalobe v plnej</p>

	<p>miere vyhovuje.</p> <p>Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu vrátane tej, ktorú označila sťažovateľka vo svojej sťažnosti, právo sťažovateľky na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, avšak odôvodnenie rozhodnutia neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Všeobecný súd sa musí vysporiadať s tými námietkami, ktoré majú pre vec podstatný význam. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že v danom prípade sa všeobecné súdy dostatočne vysporiadali so základnými námietkami sťažovateľky, ako aj jasne zdôvodnili opodstatnenosť predbežného opatrenia poukazujúc na predložené dôkazy. Podľa názoru ústavného súdu bol takýto postup všeobecného súdu ústavne konformný.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu sťažnosťou napadnuté uznesenie krajského súdu jasne a zrozumiteľne podáva výklad použitého právneho predpisu a dôvodí svoje rozhodnutie, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne. V uznesení krajského súdu a ani v konaní, ktoré mu predchádzalo, ústavný súd nezistil nič, čo by ich robilo ústavne neakceptovateľnými, a teda vyžadujúcimi korekciu zo strany ústavného súdu.</p> <p>Ústavný súd po oboznámení sa s uznesením krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu zistil, že tieto všeobecné súdy napadnutými rozhodnutiami neporušili základné práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESRP a iných súdov	***

spisová značka	I. ÚS 501/2011
sudca spravodajca	Milan Lalík
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – nevyhovené
dátum rozhodnutia	3. októbra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplývalo, že v konaní pred všeobecnými súdmi sa bývalá zamestnankyňa sťažovateľa ako žalobkyňa domáhala proti sťažovateľovi zaplata 2 035,65 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody následkom neplatného právneho úkonu v intenciách § 17 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov. Neplatným právnym úkonom, následkom ktorého mala vzniknúť požadovaná škoda, bola kolektívna zmluva podpísaná 29. mája 2002 medzi sťažovateľom a S., závodným výborom S. Podstata žalobného návrhu spočívala v tvrdení, že pokiaľ by v inom súdnom konaní vedenom na okresnom súde nedošlo k vysloveniu neplatnosti kolektívnej zmluvy, prináležalo by žalobkyňi na základe uzavretej kolektívnej zmluvy zvýšené odstupné o trojnásobok priemernej mesačnej mzdy z dôvodu skončenia pracovného pomeru výpoveďou zo strany zamestnávateľa podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.
ratio decidendi	Ústavný súd konštatoval, že základná námietka sťažovateľa spočívala v tvrdení, že vzhľadom na to, že predmetnú kolektívnu zmluvu signoval účastník bez právnej spôsobilosti, nebolo možné hovoriť o neplatnosti kolektívnej zmluvy, ale išlo o ničotnosť právneho úkonu, čo a priori vylučuje akúkoľvek možnosť uplatnenia náhrady škody z neplatného právneho úkonu v intenciách § 17 ods. 3 Zákonníka práce. Ústavný súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že v súlade so svojou ochrannou funkciou pracovnoprávna úprava (i teória) z hľadiska právnych následkov nerozlišuje medzi ničotným a neplatným právnym úkonom. To znamená, že pre možnosť domáhania

	<p>sa náhrady škody v zmysle § 17 ods. 3 Zákonníka práce je irelevantné, či ten-ktorý právny úkon sa považuje za neplatný alebo či ide o jeho ničotnosť (neexistenciu).</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že nebolo možné súhlasiť ani s tvrdením sťažovateľa, že nárok na náhradu škody zamestnanca z neplatného právneho úkonu podľa § 17 ods. 3 Zákonníka práce, možno požadovať len z dôvodov neplatnosti uvedených v ustanovení § 17 ods. 2 Zákonníka práce a nie z dôvodov neplatnosti predpokladaných Občianskym zákonníkom. Takto sťažovateľom uplatnený výklad relevantných ustanovení § 17 ods. 2 a 3 Zákonníka práce je prísne formalistický, popierajúci skutočný význam právnej normy. Ustanovenie § 17 ods. 2 Zákonníka práce zakotvuje zvýšenú ochranu zamestnanca rozšírením dôvodov neplatnosti právnych úkonov najmä vo vzťahu k účasti zástupcov zamestnancov pri jednostranných úkonoch zamestnávateľa, ktorá však nemôže byť na ujmu zamestnanca, kým ju výlučne sám nespôsobí. Uvedené ustanovenie § 17 ods. 2 Zákonníka práce nenahrádza, ale len dopĺňa dôvody neplatnosti podľa Občianskeho zákonníka. Nadväzujúce ustanovenie § 17 ods. 3 Zákonníka práce pojednávajúce o náhrade škody zamestnanca následkom neplatného právneho úkonu sa potom ratio legis viaže na akýkoľvek právnu normou (Občianskym zákonníkom alebo Zákonníkom práce) ukotvený dôvod neplatnosti.</p> <p>Ústavný súd ďalej uviedol, že neobstála ani tá časť argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti, že najvyšší súd zaujal svojvoľný záver o tom, že sťažovateľ je povinný nahradiť celú škodu, aj keď podľa sťažovateľa „v <i>krajnom prípade</i> ju zavinil čiastočne“. V pracovnom práve je zodpovednosť zamestnávateľa za škodu postavená na objektívnej zodpovednosti, kde sa ako predpoklad nevyžaduje prvok zavinenia. V súlade s uvedeným je konštruovaná aj zodpovednosť za škodu spôsobenú zamestnancovi následkom neplatného právneho úkonu. Z dikcie citovaného § 17 ods. 3 Zákonníka práce („... ak neplatnosť nespôsobil sám“) vyplýva, že neplatnosť právneho úkonu môže byť na ujmu zamestnanca, iba ak neplatnosť právneho úkonu spôsobí zamestnanec výlučne sám pri existencii plného zavinenia na jeho strane. Inými slovami, ak v dôsledku neplatného právneho úkonu vznikla zamestnancovi škoda, zodpovedá za ňu zamestnávateľ v plnom rozsahu i v takom prípade, ak neplatnosť právneho úkonu spôsobil hoci len sčasti, v krajnom prípade aj vtedy, ak škoda vznikla objektívne bez zavinenia zamestnanca, a to za podmienky, že sú splnené ďalšie predpoklady zodpovednosti.</p> <p>Napokon sa ústavný súd zaoberal aj namietaným nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku. Ústavný súd uznal, že právo sťažovateľa na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Súčasne však konštatoval, že toto právo neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu jasne a zrozumiteľne podáva výklad, akými úvahami sa súd spravoval, z akého dôvodu a na základe akých právnych predpisov bolo vo veci rozhodnuté. Vychádzajúc z už uvedených ústavne významných úvah bol ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi odôvodnením rozhodnutia najvyššieho súdu a tvrdeným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces.</p> <p>Ústavný súd ďalej uviedol, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Spracoval: Mgr. Tomáš Majerník

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.